

Oponentský posudek

na práci Petry Innemanové:

Přenos tradičních hodnot Romů ve smíšených manželstvích romsko-českých.

Cílem práce bylo zkoumání způsobu výchovy, vzdělání a dodržování romských tradic z hlediska jejich přenosu ve třech třech generacích smíšených manželství romsko-českých.

Autorka formuluje **hypotézu** takto:

V jaké míře se během tří generací smíšených manželství Roma a Neroma udržely tradiční romské hodnoty?

V **teoretické části** se autorka zabývá tématy, které pak u jednotlivých párů zkoumá v praktické části. Jde o rodinné společenství chápané jako tradiční velkorodina, kde každý jedinec má svou roli; způsob výchovy; vztah ke vzdělání; tradice a rituály v tradiční romské rodině; význam endogamie, která dnes má klesající tendenci.

V závěru teoretické části se autorka zabývá změnami, které romské etnikum provázejí dnes. Jejich základem je podle autorky násilná migrace, kdy bylo tradiční romské společenství rozbito a hodnotový systém nebyl nahrazen novými hodnotami, které by vedly k integraci. Uvádí známé skutečnosti jako ztrátu vlastního sebeuvědomění, romského jazyka, kultury a vliv těchto ztrát na jednání Romů a sociální důsledky.

Dále autorka hovoří o dimenzi právní a politické, která kromě dimenze sociální začíná hrát v životě Romů a jejich sebeuvědomění stále větší roli. Projevuje se při vzniku romských organizací, přípravných tříd, škol, studijních oborů, romských časopisů, politického zastoupení. Roste vrstva vzdělaných Romů, která usiluje o obnovení tradičních hodnot romské kultury.

Autorka dále referuje o úsilí v oblasti sociální prevence od úrovně celostátní až po lokální.

V **praktické části** užívá **metodu** kvalitativního výzkumu, dále zúčastněného pozorování a rozhovorů s jednotlivými respondenty.

Výzkumný vzorek je tvořen třemi manželskými páry, které na sebe generačně navazují. Každému páru se věnuje autorka zvlášť. Po stručném popisu (včetně rodičů a rodin původu u prvního páru) autorka popisuje u každého člena páru jeho vzdělání a vývoj profesní kariéry, způsob výchovy a zachovávání romských tradic.

Zjištěné údaje sumarizuje do přehledných tabulek.

Autorka dospěla k **výsledkům** vypovídajícím, že asimilace romských členů smíšeného manželského páru do majoritní společnosti probíhá velmi intenzivně.

Pozitivně se na ní podílí vyšší úroveň vzdělanosti, stoupající věk sezdávaných partnerů a jejich vyšší při narození prvních potomků.

Porodnost má během generací klesající tendenci.

V druhé generaci se již nenachází mnoho z romské kultury, tedy ze zachovávání tradic a používání romského jazyka.

Ve třetí generaci autorka zaznamenává naprostou distanci od všeho romského, absenci jakékoliv vědomé romské kultury. Objevuje se nový postoj: co maximálně se začlenit do majoritní společnosti a ne být Romem.

Tento postoj autorka vysvětluje jako důsledek odmítavého postoje majority k Romům, kdy sami Romové své romství odmítají. Jak autorka uvádí, činí tak pro své děti na základě své osobní zkušenosti, aby ony v životě nemusely činit rasovým útokům, i kdyby byly jen slovní.

Pak se ovšem také vytrácí to, co je krásné na romské kultuře a čím mohla být majoritní kultura obohacena: zejména hodnota solidarity s jedincem, pohostinnost a soudržnost rodiny.

Formální stránka práce: Z hlediska grafické úpravy je práce přehledně zpracována do kapitol. Uvedená tabulka je také velmi přehledná. Velmi vhodně jsou zařazeny fotografie

zkoumaných osob a jejich rodin.

Gramatická a stylistická úroveň je velmi dobrá. Poznámkový aparát, seznam literatury a počet stran odpovídá požadavkům na bakalářskou práci.

Na autorku mám dotaz, proč hovoří o asimilaci romských členů smíšených manželství a ne o jejich integraci ?

Práce je solidní sondou do problematiky udržování romství ve smíšených interetnických sňatcích. Velmi vhodné je zařazení příloh, které pomáhají hlubšímu vhledu do dané problematiky.

Práci doporučuji k obhajobě. Hodnocení navrhuji výborně.

23.8. 2007 v Českých Budějovicích.

Mgr. Pavel Kuchař Ph.D.